

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY
Z HISTORII MUZYKI**

POZIOM ROZSZERZONY

MAJ 2010

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 14 stron, nuty i płytę z nagraniami. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera trzy części. Część pierwsza arkusza to test, część druga wymaga analizy przykładów muzycznych, a część trzecia napisania wypracowania na jeden z podanych tematów.
3. Czynności zaplanuj tak, aby możliwe było rozwiązanie zadań z trzech części arkusza w ciągu 180 minut.
4. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
180 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 50**

MHM-R1_1P-102

Część I (20 punktów)**Zadanie 1. (1 pkt)**

Wymień dwie cechy harmoniki impresjonistycznej.

1.

2.

Zadanie 2. (1 pkt)

Po zapoznaniu się z tekstem dotyczącym jednego z kompozytorów epoki klasycyzmu wykonaj polecenia.

Żył długo i w miarę szczęśliwie, obce też mu były artystyczne udreki i rozterki. Komponował wiele i z wielką łatwością. Nie otaczała go żadna legenda. Zznał gorzkiego smaku służby w dworskiej liberii, ale też radości bycia artystą wolnym, niezależnym, zamożnym i sławnym. Z powodu jego osobistego uroku, poczucia humoru i żywotności mówiono o nim dobrotliwie „Papa [...]”. Wśród współczesnych cieszył się wielkim uznaniem i poważaniem. Grany był w większości stolic europejskich, wydawany w największych oficynach kontynentu. Pod koniec życia zyskał pozycję pierwszego kompozytora ówczesnej Europy.

Wskaż kompozytora, o którym napisano te słowa.

Wymień osobę, u której pozostawał on na służbie.

Zadanie 3. (2 pkt)

Wielu kompozytorów XIX w. sięgało w swojej twórczości po teksty Williama Szekspira.

Uzupełnij tabelę:

A. Połącz tytuły dramatów Szekspira z nazwiskami kompozytorów, którzy inspirowali się w swej twórczości dziełami wskazanymi w tabeli.

Nazwiska wybierz spośród podanych poniżej:

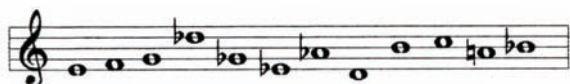
*Ferenc Liszt, Piotr Czajkowski, Felix Mendelssohn, Robert Schumann,
Giuseppe Verdi*

B. Wpisz nazwy gatunków muzycznych, które inspirowane były wymienionymi tekstami.

Tytuł utworu	A. Kompozytor	B. Gatunek muzyczny
<i>Sen nocy letniej</i>		
<i>Otello</i>		
<i>Romeo i Julia</i>		

Zadanie 4. (1 pkt)

Zapisana poniżej seria dodekafoniczna stanowi podstawę *Preludium z Suity fortepianowej op. 25* Arnolda Schönberga. W utworze została wykorzystana postać oryginalna serii oraz jej trzy permutacje. Wpisz nazwy tych permutacji pod odpowiednimi przykładami.

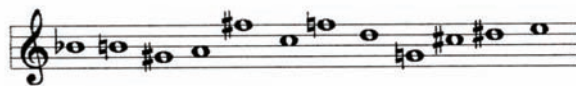
Postać oryginalna serii

2.

1.

3.

Zadanie 5. (1 pkt)

Uzupełnij zdania.

W wieku Mannheim był wyróżniającym się ośrodkiem muzyki orkiestrowej. Kompozytorzy z tego ośrodka stworzyli podstawy nowoczesnej instrumentacji, która rezygnowała z akompaniamentu oraz przyczynili się do ustalenia obsady wykonawczej orkiestry symfonicznej. W symfoniach jako pierwsze ogniwo cyklu sonatowego wprowadzali najczęściej formę

Zadanie 6. (1 pkt)

Wskaż pięć instrumentów, którym Wolfgang Amadeus Mozart powierzał partie solowe w swoich koncertach.

1. 2. 3.
4. 5.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Maks. liczba pkt	1	1	2	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt						

Zadanie 7. (2 pkt)

Przy każdym utworze podaj nazwisko kompozytora i uzasadnij, dlaczego dane dzieło zajmuje ważne miejsce w historii muzyki.

A. *Magnus liber organi (Wielka księga organum)*

Kompozytor

Uzasadnienie

.....

B. *VIII Symfonia „Tysiąca”*

Kompozytor

Uzasadnienie

.....

Zadanie 8. (2 pkt)

Twórczość Igora Strawińskiego pełna była zaskakujących zwrotów stylistycznych. Wymień dwa nurty stylistyczne obecne w jego twórczości i tytuł dzieła reprezentatywnego dla każdego z wymienionych nurtów.

1. Nazwa nurtu Dzieło

2. Nazwa nurtu Dzieło

Zadanie 9. (1 pkt)

Połącz nazwiska twórców z tytułami utworów, wpisując przy literach odpowiednie cyfry.

A. Zygmunt Noskowski	1. <i>Rapsodia litewska</i>
B. Ryszard Strauss	2. <i>Step</i>
C. Mieczysław Karłowicz	3. <i>Mazepa</i>
	4. <i>Don Juan</i>

A. B. C.

Nazwij gatunek muzyczny, który reprezentują wszystkie wymienione kompozycje.

.....

Zadanie 10. (1 pkt)

W XVI wieku często zestawiano w pary tańce skontrastowane metrycznie i agogicznie.

A. Podaj nazwy dwóch dawnych tańców włoskich, które, wykonywane jeden po drugim, stanowiły „załążek” suity.

1. 2.

B. Rozpoznaj rodzaj notacji zastosowanej w przedstawionym powyżej zapisie tańca i podaj jej nazwę.

.....

Zadanie 11. (1 pkt)

Przyporządkuj nazwiska twórców do nazw ugrupowań, z którymi byli związani.

A. Grupa Sześciu	1. Anton Webern
B. Grupa darmstadtka	2. Bela Bartok
C. Szkoła wiedeńska	3. Artur Honegger
	4. Karlheinz Stockhausen

A. B. C.

Poniżej wpisz literę, którą oznaczono ugrupowanie twórców działających w drugiej połowie XX wieku.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	7.	8.	9.	10.	11.
	Maks. liczba pkt	2	2	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 12. (3 pkt)

Życie kulturalne i artystyczne dawnej Polski skupiało się wokół dworu królewskiego. **Uzupełnij poniższą tabelę, wpisując w odpowiednią rubrykę stulecie, w którym przypadło panowanie danego władcy, i nazwisko kompozytora, który działał w tym okresie.**

Nazwiska kompozytorów wybierz spośród niżej podanych:

Wacław z Szamotuł, Mikołaj z Radomia, Grzegorz Gerwazy Gorczycki, Adam Jarzębski

Okres panowania króla	Stulecie	Kompozytor
Władysława IV Wazy		
Władysława Jagiełły		
Zygmunta Augusta		

Zadanie 13. (1 pkt)

Sonata fortepianowa to jedna z głównych form w twórczości Ludwiga van Beethovena, na gruncie której wprowadził on wiele nowatorskich rozwiązań.

Wymień jedną z sonat, w której Beethoven odstępiał od klasycznego układu części cyklu sonatowego (podaj tonację oraz opus lub tytuł).

.....

Zadanie 14. (1 pkt)

Młodzieńcze fascynacje Karola Szymanowskiego muzyką Fryderyka Chopina i Aleksandra Skriabina spowodowały, że podejmował on w swojej twórczości wiele spośród uprawianych przez nich form i gatunków.

Wymień trzy gatunki muzyki fortepianowej obecne w twórczości wszystkich trzech kompozytorów.

1. 2. 3.

Zadanie 15. (1 pkt)

Podkreśl nazwiska dwóch kompozytorów, za życia których miała miejsce Wielka Rewolucja Francuska.

*Henryk Wieniawski, Ludwig van Beethoven, Jean-Baptiste Lully, Józef Elsner,
Ferenc Liszt*

Część II: Analiza przykładów muzycznych (10 punktów)

**Na podstawie nagrań i nut wykonaj polecenia wskazane w zadaniach 16.–19.
Z treścią poleceń zapoznaj się przed przystąpieniem do przesłuchania nagrań.**

Zadanie 16. (1 pkt)

Materiał nutowy zawiera fragmenty partytur dwóch utworów Thomasa Luisa da Victorii o tym samym tytule.

A. Na podstawie analizy przykładu dźwiękowego oraz fragmentu partytury mszy rozpoznaj rodzaj techniki imitacyjnej zastosowanej w tym utworze i podaj jej nazwę.

.....

B. Porównaj fragmenty partytur mszy oraz motetu i podaj nazwę tego typu mszy.

.....

Zadanie 17. (5 pkt)

A. Pierwszy przykład dźwiękowy prezentuje fragment mszy gregoriańskiej oraz *Kyrie z Missa paschalis* Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego.

Po wysłuchaniu przykładu i zapoznaniu się z materiałem nutowym wskaż w *Kyrie z Missa paschalis* głos zawierający całość melodii chorałowej i określ rolę, jaką pełni w utworze ta melodia.

Głos zawierający melodię z chorału

Rola melodii chorałowej

B. Na podstawie drugiego przykładu dźwiękowego oraz fragmentu partytury arii *Laudamus te* z *Mszy h-moll* Jana Sebastiana Bacha opisz, na czym polega zastosowana tu technika koncertująca.

.....
.....
.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	12.	13.	14.	15.	16.
	Maks. liczba pkt	3	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt					

C. Na podstawie analizy trzeciego przykładu dźwiękowego oraz partytury chóru *Crucifixus* z *Mszy h-moll* Bacha:

- 1) nazwij rodzaj zastosowanej tu formy wariacyjnej
- 2) opisz sposób, w jaki oddana jest w warstwie muzycznej treść tego utworu.

Przekład tekstu: *Ukrzyżowany również za nas, pod Poncjuszem Pilatem, został umęczony i pogrzebany.*

.....

.....

.....

.....

.....

D. Sposoby opracowania tekstów mszalnych prezentowane w zadaniu 17. są reprezentatywne dla dwóch stylów występujących w muzyce religijnej baroku. Podaj nazwy tych stylów.

1.
2.

Zadanie 18. (3 pkt) ☞

Przykłady dźwiękowe 1 i 2 prezentują dwa utwory organowe Johanna Sebastiana Bacha. W dołączonych przykładach nutowych każdy utwór poprzedza zapis pieśni protestanckiej.

Po zapoznaniu się z materiałem nutowym i wysłuchaniu przykładów opisz, w jaki sposób Bach opracował w każdym z utworów organowych melodię pieśni.

Przykład 1

.....

.....

Przykład 2

.....

.....

Podaj nazwę gatunku muzyki organowej, którego podstawę stanowi pieśń protestancka.

.....

Zadanie 19. (1 pkt) ☞

Przykład dźwiękowy prezentuje fragment *Missa elettronica* Bogusława Schäffera łączącej elementy tradycji i współczesności.

Po wysłuchaniu przykładu wskaż, do której z dawnych form wielogłosowości nawiązuje w tym fragmencie kompozytor.

.....

CZĘŚĆ III – Wypracowanie (20 punktów)

Zadanie 20. (20 pkt)

Napisz wypracowanie na jeden z niżej podanych tematów.

Temat nr 1:

Przedstaw przemiany mszy wielogłosowej na przykładzie wybranych dzieł kompozytorów różnych epok. Uwzględnij różne gatunki mszy wynikające z różnic w obsadzie wykonawczej i stosowanych technikach kompozytorskich. Zwróć uwagę na związki słowno-muzyczne i funkcje tego gatunku.

W pracy wykorzystaj wyniki analizy przykładów muzycznych z II części arkusza oraz zamieszczone niżej cytaty.

Co się tyczy mszy celebrowanych ze śpiewem i z organami, niechaj nic, co świeckie, nie miesza się, a jedynie hymny i Boskie pochwały. Cały plan śpiewania w skalach muzycznych powinien być tak ustawiony, by nie dawać tylko próżnej przyjemności uszom, lecz by słowa mogły być jasne i zrozumiałe dla wszystkich [...].

Cyt. za: E. Obniska, *Mystyk czy realista*, „Studio” 1994 nr 2, s. 26

[W XVIII w.] nie tylko do pałaców biskupich, ale również do kościołów zaczęły przenikać formy okazałej obrzędowości dworskiej, z jej zewnętrznym splendorem, królewskim przepychem i próżnością. W praktyce muzycznej coraz bardziej zacierały się różnice pomiędzy aulą dworu książęcego, a przestrzenią sakralną. Zarówno tu, jak i tam, rozwijano okazały styl symfoniczny, solistyczną wirtuozerię i operowe maniery wykonawcze.

Ks. Joachim Waloszek

Jeśli [...] chodzi o samą liturgię, to ostatnie, prawdziwie twórcze i wzbogacające jej skarbiec muzyczny akty miały miejsce w stylu polifonii rzymskiej – Palestrinowskim i jego kontynuacjach bezpośrednich, wchodzących już w XVII stulecie [...]. Z tego wniossek, iż od tej pory sacrum w liturgii Kościoła katolickiego żyje życiem muzycznym stylów epok minionych – muzyką dawną. I jeżeli łacińskie słowa liturgii jakoś inspirują kompozytorów do aktów twórczych, a dzieje się tak jeszcze często w XVIII i XIX w., to rezultaty tych aktów nie mieszczą się już w ramach liturgii.

Bohdan Pociąg

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	17.	18.	19.	20.
	Maks. liczba pkt	5	3	1	20
	Uzyskana liczba pkt				

BRUDNOPIS

--	--	--	--	--	--	--	--	--

KOD EGZAMINATORA

.....
Czytelny podpis egzaminatora

--	--	--

KOD ZDAJĄCEGO